

دانشکده حقوق و علوم اجتماعی
گروه علوم اجتماعی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته‌ی علوم اجتماعی گرایش
جامعه‌شناسی

عنوان فارسی

بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در بین
شهروندان بالای ۱۸ سال شهر سنندج

استاد راهنما

دکتر حسین بنی فاطمه

استاد مشاور

دکتر محمد باقر علیزاده اقدم

پژوهشگر

صبح محمدی سرواله

شهریور ۱۳۹۳

نام خانوادگی دانشجو: محمدی سرواله		نام: صباح	
عنوان پایان‌نامه: بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در بین شهروندان بالای ۱۸ سال شهر سنندج			
استاد راهنما: دکتر حسین بنی فاطمه			
استاد مشاور: دکتر محمد باقر علیزاده			
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته: علوم اجتماعی	گرایش: جامعه‌شناسی	دانشگاه: تبریز
دانشکده: حقوق و علوم اجتماعی	تاریخ فارغ‌التحصیلی: ۹۳/۶/۱۹	تعداد صفحه: ۱۴۱	
کلیدواژه‌ها: احساس امنیت اجتماعی، احساس آنومی، رضایت از نیروی انتظامی، احساس تنهایی			
<p>چکیده:</p> <p>موضوع پژوهش «بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در بین شهروندان بالای ۱۸ سال شهر سنندج» می‌باشد. روش اجرای پژوهش حاضر از نوع پژوهش پیمایشی بود. جامعه آماری آن تمامی افراد بالای ۱۸ سال شهر سنندج در زمان انجام پژوهش بوده است. حجم نمونه مورد مطالعه بر اساس فرمول کوکران ۴۲۸ نفر تعیین شد که در تحلیل نهایی ۴۶۰ نفر مورد بررسی قرار گرفته است. متغیرهای مستقل و فرضیه‌های تحقیق با توجه به نظریه‌های اندیشمندان مکتب کپنهاک، دورکیم، زیمل، پارسونز، گیدنز و ... استخراج و مورد استفاده قرار گرفت. برای گردآوری اطلاعات پژوهش ترکیبی از پرسشنامه محقق ساخته و استاندارد شده استفاده شده است. اهداف این پژوهش عبارتند از پاسخ‌گویی به دو سوال زیر: ۱- «میزان احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان سنندجی در چه حدی است؟» و ۲- «مهمترین عوامل مرتبط با آن کدامند؟» نتایج تحقیق نشان داد که میزان احساس امنیت اجتماعی افراد مورد مطالعه در حد تقریباً متوسطی بوده است و وجود ارتباط معنادار بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته تحقیق مورد تأیید قرار گرفت. دیگر نتایج تحقیق گویای آن است که متغیر احساس آنومی با قدرت تبیین (۰/۳۴۸-)، احساس تنهایی با قدرت تبیین (۰/۲۴۹-)، دینداری با قدرت تبیین (۰/۲۱۹-)، استفاده از رسانه با قدرت تبیین (۰/۱۰۱-)، سن با قدرت تبیین (۰/۱۰۸-) و احساس محرومیت نسبی با قدرت تبیین (۰/۱۰۸-) در مجموع توانسته‌اند که ۳۱ درصد از تغییرات (R^2) متغیر وابسته‌ی پژوهش را تبیین نمایند.</p>			

۱

مقدمه

فصل اول: کلیات

۲

بیان مسئله

۵

اهمیت و ضرورت تحقیق

۷

اهداف تحقیق

۷

هدف کلی

۷

اهداف اختصاصی

فصل دوم: ادبیات تحقیق

۹

مروری بر ادبیات تحقیق

۱۰

تحدید موضوع

۱۱

مبانی نظری پژوهش

۱۱

امیل دورکیم

۱۵

تالکوت پارسونز

۱۵

آنتونی گیدنز

۱۸

باری بوزان

۱۸

اولی ویور

۲۰

مولار

۲۰

اریک فروم

۲۰

جرج زیمل

۲۲	رابرت مرتون
۲۳	نظریه‌های هویت اجتماعی
۲۳	نظریه هویت اجتماعی جنکینز
۲۴	هنری تاجفل
۲۵	پیتر بورک
۲۶	نظریه‌های اعتماد اجتماعی
۲۶	مسعود چلبی
۲۶	جیمز کلمن
۲۷	فرانسیس فوکویاما
۲۷	تئودور لوهمان
۲۸	سامپسون
۲۸	نظریه‌های ارتباط جمعی
۲۸	نظریه هربرت مارکوزه
۲۹	نظریه‌ی هابرماس
۲۹	نظریه محرومیت نسبی
۲۹	کلیفورد گیرتس
۳۰	پیشینه تجربی تحقیق
۳۰	پیشینه تجربی داخلی
۳۶	پیشینه تجربی
۳۹	چارچوب نظری برای انجام تحقیق
۴۴	مدل تحلیلی

۴۵ فرضیات تحقیق

فصل سوم: روش شناسی

۴۷ شناسایی متغیرهای تحقیق

۴۷ متغیر وابسته و ابعاد آن

۵۲ متغیرهای مستقل

۵۸ نوع تحقیق

۵۸ جامعه و نمونه آماری

۵۹ روش تعیین حجم نمونه

۵۹ روش و ابزار جمع آوری داده ها

۶۰ اعتبار و پایایی پرسش نامه

۶۰ اعتبار

۶۰ پایایی

۶۱ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

۶۲ مدل‌های آماری مورد استفاده

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته‌ها

۶۴ آمار توصیفی

۶۴ آمار توصیفی متغیرهای زمینه ای

۶۵ سن پاسخگویان

۶۶ جنسیت پاسخگویان

۶۷ وضعیت تأهل پاسخگویان

۶۸	سطح تحصیلات
۶۹	وضعیت مسکن
۷۰	منطقه سکونت
۷۱	وضعیت اشتغال
۷۲	درآمد ماهیانه
۷۳	طبقه اجتماعی
۷۴	آمار توصیفی مربوط به متغیرهای وابسته و مستقل
۷۴	احساس امنیت جانی
۷۵	احساس امنیت مالی
۷۶	احساس امنیت روانی
۷۷	احساس امنیت فکری
۷۸	احساس امنیت اجتماعی
۷۹	میزان استفاده از رسانه
۸۰	احساس آنومی
۸۱	احساس تنهایی
۸۲	احساس محرومیت نسبی
۸۳	دینداری
۸۴	رضایت از نیروی انتظامی
۸۵	اعتماد اجتماعی
۸۶	هویت اجتماعی
۸۷	آمار استنباطی

- ۸۷ تحلیل دو متغیره (آزمون فرضیه ها)
- ۸۷ تحلیل رابطه متغیرهای زمینه ای با احساس امنیت اجتماعی
- ۸۷ بررسی ارتباط بین سن با احساس امنیت اجتماعی
- ۸۸ بررسی تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب جنسیت
- ۸۹ بررسی تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب وضعیت تأهل
- ۹۱ بررسی تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب سطح تحصیلات
- ۹۴ بررسی تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب وضعیت مسکن
- ۹۵ بررسی تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب مناطق شهرداری
- ۹۷ بررسی تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب وضعیت اشتغال
- ۹۹ بررسی تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب درآمد ماهیانه
- ۱۰۲ بررسی تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب طبقه (اقتصادی- اجتماعی)
- ۱۰۴ تحلیل رابطه متغیرهای مستقل با احساس امنیت اجتماعی
- ۱۰۴ تحلیل رابطه متغیر استفاده از رسانه با احساس امنیت اجتماعی
- ۱۰۴ تحلیل رابطه متغیر احساس آنومی با احساس امنیت اجتماعی
- ۱۰۵ تحلیل رابطه متغیر احساس تنهایی با احساس امنیت اجتماعی
- ۱۰۶ تحلیل رابطه متغیر احساس محرومیت نسبی با احساس امنیت اجتماعی
- ۱۰۶ تحلیل رابطه متغیر دینداری با احساس امنیت اجتماعی
- ۱۰۷ تحلیل رابطه متغیر رضایت از نیروی انتظامی با احساس امنیت اجتماعی
- ۱۰۸ تحلیل رابطه متغیر اعتماد اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی
- ۱۰۹ تحلیل رابطه متغیر هویت اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی

۱۰۹	تحلیل چند متغیره
۱۰۹	رگرسیون خطی چند متغیره
۱۰۹	مدل رگرسیون خطی چند متغیره احساس امنیت اجتماعی
۱۱۲	مدل رگرسیون خطی چند متغیره احساس امنیت جانی
۱۱۳	مدل رگرسیون خطی چند متغیره احساس امنیت مالی
۱۱۵	مدل رگرسیون خطی چند متغیره احساس امنیت روانی
۱۱۷	مدل رگرسیون خطی چند متغیره احساس امنیت فکری
۱۱۹	نتیجه‌گیری از مدل‌های رگرسیونی

فصل پنجم: تجزیه و تحلیل یافته‌ها

۱۲۱	نتایج توصیفی و استنباطی تحقیق
۱۲۱	نتایج توصیفی تحقیق
۱۲۲	نتایج استنباطی تحقیق
۱۲۷	یافته‌های تحقیق
۱۲۷	یافته‌های تحقیق و ارتباط آن با چارچوب نظری
۱۳۰	یافته‌های تحقیق و ارتباط آن با پیشینه تجربی
۱۳۲	پیشنهادها
۱۳۲	پیشنهادهای روش‌شناختی و پژوهشی
۱۳۴	پیشنهادهای کاربردی
۱۳۶	منابع
	ضمائم

فهرست جداول

- ۲۰ جدول (۱-۱): اشکال امنیت از نظر مولار
- ۵۸ جدول (۳-۱): جمعیت شهر سنندج بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۰
- ۶۰ جدول (۳-۲): ضرایب پایایی متغیرهای مستقل و وابسته
- ۶۲ جدول شماره (۳-۳) خلاصه متغیرهای تحقیق، آزمون‌های آماری، پیشینه نظری و تجربی
- ۶۵ جدول (۴-۱): توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب گروه‌های سنی
- ۶۶ جدول (۴-۲): توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب جنسیت
- ۶۷ جدول (۴-۳): توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب وضعیت تأهل
- ۶۸ جدول (۴-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب سطح تحصیلات
- ۶۹ جدول (۴-۵): توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب وضعیت مسکن
- ۷۰ جدول (۴-۶): توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب منطقه سکونت در شهر سنندج
- ۷۱ جدول (۴-۷): توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب وضعیت اشتغال
- ۷۲ جدول (۴-۸): توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب وضعیت درآمد ماهیانه
- ۷۳ جدول (۴-۹): توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب طبقه (اقتصادی- اجتماعی)
- ۷۴ جدول (۴-۱۰): توزیع پراکندگی احساس امنیت جانی افراد مورد مطالعه
- ۷۵ جدول (۴-۱۱): توزیع پراکندگی احساس امنیت مالی افراد مورد مطالعه
- ۷۶ جدول (۴-۱۲): توزیع پراکندگی احساس امنیت روانی افراد مورد مطالعه
- ۷۷ جدول (۴-۱۳): توزیع پراکندگی احساس امنیت فکری افراد مورد مطالعه
- ۷۸ جدول (۴-۱۴): توزیع پراکندگی احساس امنیت اجتماعی افراد مورد مطالعه
- ۷۹ جدول (۴-۱۵): توزیع پراکندگی میزان استفاده از رسانه افراد مورد مطالعه
- ۸۰ جدول (۴-۱۶): توزیع پراکندگی احساس آنومی افراد مورد مطالعه

- ۸۱ جدول (۱۷-۴): توزیع پراکندگی احساس تنهایی افراد مورد مطالعه
- ۸۲ جدول (۱۸-۴): توزیع پراکندگی احساس محرومیت نسبی افراد مورد مطالعه
- ۸۳ جدول (۱۹-۴): توزیع پراکندگی دینداری افراد مورد مطالعه
- ۸۴ جدول (۲۰-۴): توزیع پراکندگی متغیر رضایت از نیروی انتظامی افراد مورد مطالعه
- ۸۵ جدول (۲۱-۴): توزیع پراکندگی اعتماد اجتماعی افراد مورد مطالعه
- ۸۶ جدول (۲۲-۴): توزیع پراکندگی هویت اجتماعی افراد مورد مطالعه
- ۸۷ جدول (۲۳-۴): آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی و سن پاسخگویان
- ۸۸ جدول (۲۴-۴): آماره‌های مربوط به احساس امنیت اجتماعی بر حسب جنسیت پاسخگویان
- ۸۹ جدول (۲۵-۴): نتایج تفاوت میانگین ابعاد احساس امنیت اجتماعی بر حسب جنسیت پاسخگویان
- ۹۰ جدول (۲۶-۴): آماره‌های مربوط به احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب وضعیت تأهل پاسخگویان
- ۹۱ جدول (۲۷-۴): آزمون آنالیز واریانس یکطرفه (ANOVA) احساس امنیت اجتماعی به تفکیک وضعیت تأهل
- ۹۲ جدول (۲۸-۴): آماره‌های مربوط به احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب سطح تحصیلات پاسخگویان
- ۹۳ جدول (۲۹-۴): آزمون آنالیز واریانس یک طرفه (ANOVA) احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب سطح تحصیلات
- ۹۳ جدول (۳۰-۴): آزمون LSD احساس امنیت جانی به تفکیک سطح تحصیلات پاسخگویان
- ۹۴ جدول (۳۱-۴): آماره‌های مربوط به احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب وضعیت مسکن پاسخگویان
- ۹۵ جدول (۳۲-۴): آزمون آنالیز واریانس یکطرفه (ANOVA) احساس امنیت اجتماعی و ابعاد

آن به تفکیک وضعیت مسکن

- ۹۶ جدول (۳۳-۴): آماره‌های مربوط به احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب مناطق شهرداری
- ۹۷ جدول (۳۴-۴): آزمون آنالیز واریانس یکطرفه (ANOVA) احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب مناطق شهرداری
- ۹۷ جدول (۳۵-۴): آزمون LSD احساس امنیت روانی به تفکیک مناطق شهرداری
- ۹۸ جدول (۳۶-۴): آماره‌های مربوط به احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب وضعیت اشتغال پاسخگویان
- ۹۹ جدول (۳۷-۴): آزمون آنالیز واریانس یکطرفه (ANOVA) احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن به تفکیک وضعیت اشتغال
- ۹۹ جدول (۳۸-۴): آزمون LSD احساس امنیت مالی به تفکیک وضعیت اشتغال پاسخگویان
- ۱۰۰ جدول (۳۹-۴): آماره‌های مربوط به احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب درآمد ماهیانه پاسخگویان
- ۱۰۱ جدول (۴۰-۴): آزمون آنالیز واریانس یکطرفه (ANOVA) احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن به تفکیک درآمد ماهیانه
- ۱۰۱ جدول (۴۱-۴): آزمون LSD احساس امنیت جانی، مالی، فکری و اجتماعی به تفکیک درآمد پاسخگویان
- ۱۰۲ جدول (۴۲-۴): آماره‌های مربوط به احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن بر حسب طبقه (اجتماعی - اقتصادی) پاسخگویان
- ۱۰۳ جدول (۴۳-۴): آزمون آنالیز واریانس یکطرفه (ANOVA) احساس امنیت اجتماعی به تفکیک طبقه اجتماعی - اقتصادی
- ۱۰۳ جدول (۴۴-۴): آزمون LSD احساس امنیت جانی، مالی، روانی، فکری و اجتماعی به تفکیک طبقه (اقتصادی - اجتماعی)
- ۱۰۴ جدول (۴۵-۴): آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی استفاده از رسانه

- ۱۰۵ جدول (۴۶-۴): آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی و احساس آنومی
- ۱۰۵ جدول (۴۷-۴): آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی و احساس تنهایی
- ۱۰۶ جدول (۴۸-۴): آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی و احساس محرومیت نسبی
- ۱۰۷ جدول (۴۹-۴): آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی و دینداری
- ۱۰۸ جدول (۵۰-۴): آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی و رضایت از نیروی انتظامی
- ۱۰۸ جدول (۵۱-۴): آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی و اعتماد اجتماعی
- ۱۰۹ جدول (۵۲-۴): آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی و هویت اجتماعی
- ۱۱۱ جدول (۵۳-۴): آماره‌های تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت اجتماعی
- ۱۱۱ جدول (۵۴-۴): تحلیل واریانس چند متغیره احساس امنیت اجتماعی
- ۱۱۱ جدول (۵۵-۴): متغیرهای باقی مانده در مدل رگرسیونی مربوط به احساس امنیت اجتماعی
- ۱۱۳ جدول (۵۶-۴): آماره‌های تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت جانی
- ۱۱۳ جدول (۵۷-۴): تحلیل واریانس چند متغیره احساس امنیت جانی
- ۱۱۳ جدول (۵۸-۴): متغیرهای باقی مانده در مدل رگرسیونی مربوط به احساس امنیت جانی
- ۱۱۴ جدول (۵۹-۴): آماره‌های تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت مالی
- ۱۱۵ جدول (۶۰-۴): تحلیل واریانس چند متغیره احساس امنیت مالی
- ۱۱۵ جدول (۶۱-۴): متغیرهای باقی مانده در مدل رگرسیونی مربوط به احساس امنیت مالی
- ۱۱۶ جدول (۶۲-۴): آماره‌های تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت روانی

- ۱۱۶ جدول (۴-۶۳): تحلیل واریانس چند متغیره احساس امنیت روانی
- ۱۱۶ جدول (۴-۶۴): متغیرهای باقی مانده در مدل رگرسیونی مربوط به احساس امنیت روانی
- ۱۱۸ جدول (۴-۶۵): آماره‌های تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت فکری
- ۱۱۸ جدول (۴-۶۶): تحلیل واریانس چند متغیره احساس امنیت فکری
- ۱۱۸ جدول (۴-۶۷): متغیرهای باقی مانده در مدل رگرسیونی مربوط به احساس امنیت فکری
- ۱۱۹ جدول (۴-۶۸): خلاصه مدل‌های رگرسیونی

فهرست نمودارها

- ۶۵ نمودار شماره (۴-۱): توزیع فراوانی گروه‌های سنی افراد پاسخگو
- ۶۶ نمودار شماره (۴-۲): توزیع فراوانی جنسیت افراد پاسخگو
- ۶۷ نمودار شماره (۴-۳): توزیع فراوانی وضعیت تأهل افراد پاسخگو
- ۶۸ نمودار شماره (۴-۴): توزیع فراوانی سطح تحصیلات افراد پاسخگو
- ۶۹ نمودار شماره (۴-۵): توزیع فراوانی وضعیت مسکن افراد پاسخگو
- ۷۰ نمودار شماره (۴-۶): توزیع فراوانی منطقه سکونت افراد پاسخگو
- ۷۱ نمودار شماره (۴-۷): توزیع فراوانی وضعیت اشتغال افراد پاسخگو
- ۷۲ نمودار شماره (۴-۸): توزیع فراوانی درآمد ماهیانه افراد پاسخگو
- ۷۳ نمودار شماره (۴-۹): توزیع فراوانی طبقه (اقتصادی- اجتماعی) افراد پاسخگو
- ۷۴ نمودار (۴-۱۰): فراوانی احساس امنیت جانی افراد مورد مطالعه
- ۷۵ نمودار (۴-۱۱): توزیع فراوانی احساس امنیت مالی افراد مورد مطالعه
- ۷۶ نمودار (۴-۱۲): توزیع فراوانی احساس امنیت روانی افراد مورد مطالعه
- ۷۷ نمودار (۴-۱۳): توزیع فراوانی احساس امنیت فکری افراد مورد مطالعه
- ۷۸ نمودار (۴-۱۴): توزیع فراوانی احساس امنیت اجتماعی افراد مورد مطالعه

- ۷۹ نمودار(۱۵-۴): فراوانی میزان استفاده از رسانه افراد مورد مطالعه در طول ۲۴ ساعت
- ۸۰ نمودار(۱۶-۴): توزیع فراوانی احساس آنومی افراد مورد مطالعه
- ۸۱ نمودار(۱۷-۴): توزیع فراوانی احساس تنهایی افراد مورد مطالعه
- ۸۲ نمودار(۱۸-۴): توزیع فراوانی احساس محرومیت نسبی افراد مورد مطالعه
- ۸۳ نمودار(۱۹-۴): توزیع فراوانی دینداری افراد مورد مطالعه
- ۸۴ نمودار(۲۰-۴): توزیع فراوانی رضایت از نیروی انتظامی افراد مورد مطالعه
- ۸۵ نمودار(۲۱-۴): توزیع فراوانی اعتماد اجتماعی افراد مورد مطالعه
- ۸۶ نمودار(۲۲-۴): توزیع فراوانی هویت اجتماعی افراد مورد مطالعه

تقدیم بہ

پدر و مادرم

خواہر نام

و برادر نام

تقدیر و تشکر

پاس خداوند یکتا و آفریدگار توانا.

بدین وسیله مراتب تشکر خود را از جناب آقای دکتر حسین بنی فاطمه استاد محترم راهنما که بارها بنیانی های ارزنده خویش باعث دگرگونی من و غنای محتوای این پژوهش گردیده است ابراز می نمایم. همچنین از استاد مشاور ارجمندم جناب آقای دکتر محمد باقر علینزاده که در طی مراحل پژوهش مساعدت های بسیاری را در حق بنده داشتند، تشکر و قدردانی می نمایم.

از سرکار خانم دکتر فاطمه گلآبی نیز که زحمات داور این پایان نامه را بر عهده گرفتند نیز بسیار تشکر می نمایم.

همچنین از اساتید گرانمای گروه علوم اجتماعی تبریز که در دوران کارشناسی و کارشناسی ارشد همواره چراغ راه زندگی ام بوده اند تشکر می کنم و آرزو مندم که همیشه سالم و سرفراز باشند.

از معاونت اجتماعی ناجا در سنندج و در تبریز به خاطر حمایت های بی دریغشان در طول دوره ای اجرای پژوهش حاضر بسیار ممنون و سپاسگذارم.

در پایان بر خود واجب می دانم از مردم فهیم شهر سنندج که نسبت به بنده در اجرای این پژوهش لطف فراوانی داشته اند، مراتب پاس و قدردانی را به جای بیاورم.

فصل اول: کلیات تحقیق

۱- کلیات تحقیق

مقدمه:

احساس امنیت پدیده روانشناختی - اجتماعی است که دارای ابعاد گوناگونی می باشد. به لحاظ روش شناسی احساس امنیت، ابعاد گوناگونی دارد و در ارتباط با شرایط اجتماعی و افراد مختلف به گونه ای متفاوت ظهور یافته و به اشکال مختلف نیز قابل سنجش و اندازه گیری است. احساس امنیت فرآیندی روانی و اجتماعی است که اکثر افراد جامعه بر اساس نیازها، علایق، خواسته‌ها و توانمندی‌های شخصیتی و روانی خود در نحوه ایجاد و یا از بین بردن آن سهم اساسی دارند. امنیت به واسطه این که همواره از دغدغه‌های بشری در طول تاریخ بوده است، متفکران مختلفی در مورد آن نظر داده‌اند. ما و همه‌ی افرادی که در جوامع مختلف زندگی می‌کنیم به صورت‌های گوناگون تحت شرایط متفاوت و منحصر به فرد، احساسی از امنیت داشته‌ایم چون شرایط اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و فرهنگی افراد باهم متفاوت است، برداشت‌های ذهنی ما از واقعیت‌ها و پدیده‌های اجتماعی نیز متفاوت است. همچنین احساسی که ما در مواجهه با رویدادهای زندگی داریم، متفاوت است. همین تفاسیر ذهنی کنشگران مهم‌ترین نقش را در ایجاد احساس امنیت و یا ناامنی دارا هستند. با توجه به اینکه امنیت یکی از نیازهای اساسی انسان و از شاخص‌های توسعه است، تامین نظم و امنیت بخودی خود برای حیات جوامع از اهمیت فراوانی برخوردار است. احساس امنیت اجتماعی تحت تأثیر مؤلفه‌های زیادی قرار دارد. از جمله این عوامل می‌توان به تغییرات ارزشی، آشفته‌گی‌های اجتماعی، بحران هویت، اعتماد اجتماعی و ... قرار داد. احساس امنیت اجتماعی در ابعاد گوناگونی وجود دارد که در زمینه‌های مالی، روانی، جانی و فکری از مهم‌ترین این زمینه‌ها هستند.

۱-۱- بیان مسئله

بر اساس استدلال نظریه‌پردازان جدید مدرنیته، منابع خطر زیادی در زندگی ما وجود دارد و همین خطرات بالقوه خود باعث به وجود آمدن ترس و عدم امنیت در مردم شده است. محققان، شرایط اجتماعی مختلف مانند کاهش ایمان به سنت‌ها، دین، علم و پیشرفت انسانیت، جرم، بحران در سازمان‌ها و ارزش‌ها، گسست خانواده و ارتباطات خانوادگی، عدم ثبات شغلی، نابودی محیط زیست و همچنین عوض شدن چهره‌ی بسیاری از منابع را، خطر بالقوه‌ی دیگری که قبلاً بسیار خطرناک در نظر گرفته نمی‌شدند جزء مهمترین عوامل احساس ناامنی در مردم می‌دانند (lengyel, ۲۰۰۵: ۵).

امنیت^۱ در معنای سنتی‌اش بر مسائل نظامی و استفاده از زور متکی است که این تعریف درست امنیت را در حوزه‌ای خارج از بخش نظامی تضعیف می‌کند. امنیت در بخش‌هایی مانند درمان، آموزش، حقوق بشر، فقر و حقوق اقلیت‌ها، در دستور کار امنیت به معنای سنتی‌اش قرار نمی‌گیرد؛ بلکه دولت باید این امنیت را تأمین کند. کسانی که مایلند تعریف امنیت را گسترش دهند باید فراتر از تعریف سنتی امنیت گام بردارند و به حوزه‌های مختلف زندگی در دوره جدید متمرکز شوند (Alam, ۲۰۱۰: ۲۳۲).

امنیت اجتماعی^۲ که در ذیل موضوع امنیت ملی قرار دارد و یکی از مؤلفه‌های اصلی آن را تشکیل می‌دهد بیانگر پیوند و ارتباط نزدیک و تنگاتنگ میان امنیت دولت و جامعه است. در تحلیل بُعد اجتماعی امنیت ملی، هدف حفظ ارزش‌های دیرپای اجتماعی است که گروه‌های مختلف در جامعه متولی آن هستند. در واقع سطح دیگری از منافع عمومی بین فرد و دولت وارد صحنه می‌شود که قائم به گروه‌ها و دسته‌های اجتماعی است که هر یک کلیت منحصر به فردی را تشکیل می‌دهند (نویدینیا، ۱۳۸۲: ۵۶).

احساس امنیت اجتماعی^۳، از سه کلمه تشکیل شده است. احساس به جنبه‌ای ذهنی دلالت دارد، امنیت معنای بسیار وسیعی دارد و قید اجتماعی که امنیت را در محدوده‌ی زندگی اجتماعی بیان می‌کند.

۱- Security

۲- Social Security

۳- Social Security Feeling